

Gemeente van onze Heer Jezus Messias

1. Wanneer je met mensen over het gebed spreekt, dan blijken er nogal wat mensen te zijn die op dat terrein een grote verlegenheid kennen, mensen die moeite hebben met bidden, die niet weten hoe/wat ze moeten bidden. Ze hebben óf helemaal geen woorden óf ze snappen dat bidden niet een kwestie is van het inleveren van je verlanglijstje, maar wat ze dan wel moeten bidden, weten ze ook niet. Zo zijn er ook een groot aantal mensen die moet je niet vragen om in het openbaar te bidden - er zijn er zelfs en zijn er zijn zelfs die daarom geen ouderling of diaken durven te zijn, omdat ze dan - in een kerkdienst: het drempelgebed of de voorbeden - moeten bidden, en niet goed weten hoe ze dat moeten doen, wat ze dan moeten zeggen.

2. Ik versta die verlegenheid eigenlijk altijd vanuit dit verhaal, vanuit Lucas 11, en zeg dan tegen die mensen: 'U bent niet de eerste, die daar moeite mee heeft. Ook de leerlingen hadden dat al, getuige hun vraag aan Jezus: 'Heer, leer ons bidden.'

Doordat te zeggen: Heer, leer ons bidden, geef je aan dat je bidden moet leren, dat je gebedsonderwijs nodig hebt. Dat is op zich al verrassend, dat je daarin onderwijs moet krijgen. Iets om over na te denken, toch? Gebed mag iets vanzelfsprekends lijken: je zegt toch gewoon wat in je hart opkomt? Wat dan blijkt - we hebben het er eerder dit seizoen (in het kader van het jaarthema) over gehad - dan blijken heel wat gebeden wel heel erg met onszelf te maken hebben. We zetten of onszelf centraal of anderen uit onze directe omgeving die ons dierbaar zijn. Maar als dat toch niet dat bidden is, dat van ons gevraagd wordt, dan staan velen van ons met lege handen. Hoe dan verder, dat is dan niet direct duidelijk. Dan heb je een ander nodig die je helpt.

Waar die vraag 'leer ons bidden' voor staat? Het is de vraag: leer ons om de goede vragen aan God te stellen. Het zit namelijk niet vast op het punt dat je God niet iets zou mogen vragen, het is *wat* je hem vraagt.

3. En dat onderwijs krijgen zij van Hem, van wie de lezer Jezus in het Lucasevangelie dat steeds ziet doen: dat hij in gebed gaat. Vaak op die momenten dat het kritisch wordt, dat hij niet goed weet wat er van hem gevraagd wordt, hoe hij in een situatie van Godswege heeft op te treden. Dan zie je hem steeds in gebed. Een moment van bezinning. Dan roept hij God aan vanuit dat luisterende leven dat hij altijd heeft gedaan, zoals iemand het gebed eens omschreef als 'God aanroepen vanuit een luisterend leven'.

Een prachtige omschrijving. Een luisterend leven, dat is iets anders dan een gejaagd leven. Dat je van 's morgens vroeg tot 's avond laat van het één naar het ander rent, tot je doodmoe in je stoel valt. Je hoofd boordevol met de dingen van de hele dag, waarover je de hele dag loopt na te denken hoe je dat nu weer doet of dat. Maar dat je aan de dingen waar het echt om gaat, dat je voor de zaken die vanuit het evangelie naar je toekomen, geen tijd en aandacht hebt. Dat er geen ruimte is voor bezinning. Luisterend leven wil zoveel zeggen als leven met aandacht voor wat het Evangelie ons te zeggen heeft.

Kijk, daar in die sfeer hoort het gebed thuis. God aanroepen vanuit een luisterend leven.

4. 'Leer ons bidden' wil zoveel zeggen als: 'leer ons wat wij aan God moeten vragen.'

Wat dat ons in eerste instantie wil zeggen, is dat je op God oriënteert. 'Ja, logisch', zullen er onder u zeggen, maar daar bedoel ik dan wel meer mee dan je tot Hem richten, het is je op Hem oriënteren. Bidden is vragen of God met zijn zaak hier zijn doorwerking mag krijgen.

Wat ik me afvraag, is of die notie wel tot ons door wil dringen. Als ik op dit Bijbelse spoor wijs, willen mensen nog wel eens reageren met 'Maar ik mag toch alles tegen God zeggen en alles aan hem vragen? Ik mag aan hem toch wel aandacht voor mijn situatie vragen?' Gemeente, wat moet ik daar dan op zeggen? Dat dat niet mag. Nee, wat ik wil zeggen, is of je in de gaten hebt dat jijzelf op die manier wel voortdurend in het centraal staat. Het is goed, denk ik, om jezelf in die situatie toch eens af te vragen of je niet erg egocentrisch bezig bent, of je in de gaten hebt dat jij zelf in je gebeden wel erg centraal staat. Goed, is het, denk ik, om jezelf ook eens onder de loupe te nemen en aan de Here God te vragen wat hij van jou vindt. Ik kan het ook anders zeggen. Misschien is wel eens goed om je gebed te beginnen met de vraag: 'Heer, leer mij bidden.' Om je open te stellen dat er in het gebed ook nog wel eens hele andere zaken aan de orde kunnen komen dan jouw dingen, dat het in het gebed om heel wat meer gaat dan jouw zelfbehoud.

5. Wat ik verrassend vind, als je dan naar het gebed kijkt dat Jezus ons wil leren, dat je dan eigenlijk zo ongelooflijk goed te zien krijgt: wat bidden nu eigenlijk is. Dat bidden is: aan God vragen of zijn dingen hun doorwerking in jouw leven mag krijgen. Kijk, gemeente, op het moment dat je dat ontdekt, dan begint er wat in je te schuiven, in je hele doen en laten, in je hele existentie.

Of wij dat nu zo in de gaten hebben, als we het *Onze Vader* bidden, ik weet het niet. En ik zeg dat, ik kan dat zeggen, omdat ik in het afgelopen jaar op preken over het *Onze Vader* nog wel eens te horen kreeg dat iemand er op die manier nog nooit zo tegenaan gekeken had.

Het is een gebed - het *Onze Vader* - dat vaak gebeden wordt, maar of het ook altijd met *kawanah* gebeden wordt, zoals de Jood dat zo mooi kan zeggen. Met 'toewijding' betekent dat Hebreeuwse woord, met begrip voor de inhoud. Daar ligt namelijk een groot gevaar dat je het bidt zonder er eigenlijk verder bij na te denken. Het gevaar dat je alleen maar een rite uitvoert, zonder dat het ook echt jouw woorden zijn. Dat je de woorden uitsprekt, maar dat het geen gebed van jou aan God is. Geen diep verlangen naar hetgeen waar je om vraagt.

6. Dat nu brengt me bij een tweede verrassende element van het verhaal. Want dan zou je denken dat met het *Onze Vader* het antwoord op de vraag 'leer ons bidden' wel gegeven is. En dat is nu net niet het geval. Ik hoop dat u het gehoord hebt, en anders moet u even in uw Bijbel meekijken. U ziet dan dat Jezus twee keer wat zegt. Kijkt u maar. In vers 2 staat: 'Hij zei tegen hen.' Dat leest u opnieuw in vers 5, dus na het *Onze Vader* nog een keer: 'Daarna zei hij tegen hen.' (Dat 'daarna' mag u weglaten, want dat staat er in het Griekse helemaal niet, maar daar gaat het mij nu niet om.) In zijn antwoord op de vraag: 'Heer, leer ons bidden', krijgen zijn leerlingen twee antwoorden!

Gemeente, in het afgelopen jaar zijn we met dat *Onze Vader* bezig geweest. De schriftlezing van vandaag vormt dan ook een mooie afsluiting van het seizoen over 'Bidden en het goede doen'. Goed om in deze afsluitende dienst oog te hebben voor deze woorden uit Lucas, waar wij steeds met de versie van Matteüs bezig zijn geweest. In Lucas proef ik namelijk net nog wat meer oog voor ons, omdat wij zo vaak met die vraag worstelen, de kwestie of God geeft wat wij aan Hem vragen.

Dat treft me dat Jezus die vraag niet laat liggen. Hij had het er niet over hoeven hebben, strict genomen. En toch doet hij het. Dan voel je je als mens met je vragen en je worstelingen toch begrepen! Ik wel, in elk geval. Dat hij aan die kwestie die u en mij zo bezighouden, zoveel aandacht besteed.

In twee gelijkenissen gebeurt dat: de gelijkenis van de twee - eigenlijk van de drie - vrienden en de gelijkenis van de vader en de zoon.

7. De kwestie waar het in de eerste gelijkenis om draait, is die van de verhoring als zodanig, Kijk, gemeente, dat mag in de gelijkenis dan niet gebeuren dat de ene vriend aan de andere geeft waar deze hem in het holst van de nacht om vraagt. De lezer weet, in elk geval de oudoosterse lezer, dat je zo absoluut als vrienden niet met elkaar omgaat. Weet u wat ik zo bijzonder vind dat ook dat element van dat onmogelijke moment dat ergens om gevraagd wordt, een plek krijgt. Zo herkenbaar!

Wat Jezus ons in dat alles wil laten horen, dat is om welke verhouding het in dit bidden gaat: dat het een verhouding is zoals tussen vrienden. Een verhouding, waarin je geheel op die ander kan rekenen.

Ik zal het maar eerlijk zeggen, maar daar heb ik de komende week wel voor nodig om dat goed tot me door te laten dringen dat het er zo met ons voorstaat in het gebed, dat Jezus u en mij wil laten horen dat u/dat ik helemaal op hem kunnen rekenen. Dat je hem wat kunt vragen en dat je er op kunt rekenen, zoals onder vrienden, dat je dat gegeven zal worden.

8. Ogenblikkelijk duikt dan dan toch de vraag op: kunnen we God om *alles* vragen? zoals die woorden die er tussenin staan, lijken dit te suggereren.: '*Bidt en u zal gegeven worden, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal opengedaan worden.*' We dienen wel te bedenken dat deze woorden vlak na het *Onze Vader* staan. Dat is het kader, waarbinnen we deze verzen dienen te verstaan. Omdat een object bij de werkwoorden ontbreekt, zou je kunnen denken dat het om elk gebed gaat. Dat object wordt hier echter niet vermeld, omdat het nu juist net genoemd is. De uitspraken zijn dus niet bedoeld om te suggereren dat je het zo gek niet kunt bedenken of God geeft het wel. Nee, u moet hier het *Onze Vader* bij invullen. Als je dat bidt, dan mag je weten dat Hij je dat ook zal geven.

Gemeente, waar wij bij onze eigen gebeden steeds weer met de vraag zitten of hij ons wel zal verhoren, en wij vaak teleurgesteld zijn, als Hij ons gebed niet verhoort, daar klinkt hier een hele andere toon. Een toon van zekerheid, van zekerheid zoals je die onder vrienden aantreft. Dat je weet van de ander dat hij op je reageert zoals bij vriendschap hoort.

9. Waar de eerste gelijkenis ons antwoord wil geven op onze onzekerheid, of je ook gegeven zal worden waar je om vraagt, daar krijgen wij met de tweede gelijkenis antwoord op die andere onzekerheid of je niet wat anders zult krijgen dan waaromje gevraagd hebt. En dan is het voorbeeld verrassend. Toch? Een vader zal zijn zoon echt niet een slang of een schorpioen geven als deze hem vraagt om een vis of om een ei.

Hoeveel te meer zal de hemelse Vader dan geven wat een mens het meeste nodig heeft: de Geest, opdat hij de boze zal kunnen weerstaan.

10. Kijk, gemeente, als dat alles nu het geval, als je nu toch zekerheid mag hebben dat God datgene geeft wat je in het *Onze Vader* aan Hem vraagt, als je van de zekerheid mag uitgaan dat je niet iets anders krijgt dan waarom je hebt gevraagd, dan kunnen toch de aarzelingen rond het bidden wegvallen. Dan kan je dat gebed toch ook met overgave bidden, zeker wetend dat Hij je zal geven waarom je Hem in dat gebed hebt gevraagd. Wat houdt ons dan nog tegen om ook vanuit dat gebed te leven?

In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

*9e Zondag na Pinksteren, 25 juli 2010
Bethelkerk, Den Haag-Loosduinen
ds. Nico Riemersma*